

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 16 februari 1894, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1 i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om revision i vissa delar af helsovårdsstadgan.

I en till utskottets behandling hänvisad motion, n:o 57, hemställer herr A. F. Broström:

»att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes företaga en revision af helsovårdsstadgans 17 och 20 §§ i sådan riktning, att i de mindre glest bebyggda städerna afträdesspillning och sådana ämnen, som omnämnas i 20 § af helsovårdsstadgan, måtte få mottagas i väl murade och cementerade gödselkamrar, med vilkor att lämpliga ströämnena i tillräcklig mängd tillhandahållas för spillningens täckande i stället för denna spillnings mottagande i lösa kärl; eller

medgifvande, att hvarje mindre stad, som vill sig deraf begagna, efter sig företeende omständigheter får i detta afseende, i vederbörlig ordning, inkomma med förslag till stadga, hvilken af Konungens befallningshafvande fastställles».

Motionären hemställer alltså alternativt: *antingen* att Kongl. Maj:t täcktes företaga en revision af helsovårdsstadgans 17 och 20 §§ i visst afseende, *eller* att det måtte medgifvas hvarje mindre stad att inkomma med förslag till stadgar.

Till stöd för det förra alternativet uppgifver motionären, att helsovärdsstadgans föreskrift, att vissa ämnen skola mottagas i »*lätt flyttbara kärl*», »förorsakat stora kostnader och mycket besvär utan någon vinst i sanitärt hänseende», och derigenom orsakat »ett stort missnöje» med nämnda föreskrift. Motionären vill därför hafva denna föreskrift ändrad derhän, att i stället för »*lätt flyttbara kärl*» må med vissa vilkor få användas »väl murade och cementerade gödselkamrar». Motionären anmärker sjelf: »Ändamålet med helsovärdsstadgans föreskrift i fråga är att hindra, det orenlighet nedtränger i marken eller flyter till gård, gata eller allmänt ställe, eller att allmänheten eller närboende besväras af utdunstning eller elak lukt». Utskottet vill särskildt framhålla faran af att låta orenlighet nedtränga i marken, emedan derigenom kunna uppstå rigtiga pesthålor. Frågan är nu den, om detta i helsovärdsstadgan angifna ändamål vinnes bättre på det sätt, motionären föreslår, än genom nu gällande föreskrift. »I sanitärt hänseende» anser utskottet, att helsovärdsstadgans öfverklagade föreskrift eger afgjordt företräde framför motionärens förslag; ty genom *täta, lätt flyttbara kärl* kunna orenligheterna säkrare förhindras att nedtränga i jorden och alstra smitthärdar, än genom gropar i jorden eller kamrar, äfven om dessa äro »murade och väl cementerade»; och hvad beträffar det »*myckna besväret*», torde detta ej vara synnerligen större med de »*lätt flyttbara kärlen*» än med de ifrågasatta »*gödselkamrarna*». Icke heller *kostnaderna* för »anordning med lösa kärl» torde vara mycket större än för iordningsställande af »murade och cementerade kamrar». Utskottet anser sig därför icke kunna tillstyrka bifall till motionärens förslag i denna del.

Till stöd för sitt andra alternativ angifver motionären:

att »inom landets mindre städer förspörjes allmänt ett stort missnöje med en del föreskrifter i den för samtliga rikets städer gällande helsovärdsstadgan den 25 september 1874»; och att detta missnöjes befinthlighet bevisas »bland annat af de många klagomål, som tid efter annan i besvärsväg dragits inför länsstyrelserna och Kongl. Maj:ts pröfning, med afseende å tillämpningen, af åtskilliga föreskrifter uti ifrågavarande stadga»;

att det icke är nödvändigt, »att dessa föreskrifter i *alla rikets städer* ovilkorligen skola vara lika»; men

att »en del stränga stadgar» betingas» i de större städerna »med nödig hänsyn till dessa städers tränga utrymme, stora hus med sina många invånare»; men

att samma stränga bestämmelser »helt säkert icke betingats» af »de lokala m. fl. förhållanden» i »de glest bebyggda småstäderna, hvilka i många fall likna större byar å landet»;

att i småstäderna »andra bestämmelser i vissa sundhetsafseenden borde ega rum än de, helsovårdsstadgan föreskrifver»;

att då gällande byggnadsstadga, äfvensom brandordningen, för rikets städer den 8 maj 1874 medgifver, att byggnadsstadga och brandordning få för hvarje stad uppgöras att lända till efterrättelse, sedan dylik stadga blifvit af Konungens befallningshafvande fastställd; det ock i analogi härmed borde kunna medgifvas de mindre städerna rätt att i enahanda ordning få antaga helsovårdsstadga;

att »om ett dylikt medgifvande gäfves de mindre städerna», »skulle man få dylika stadgar uppgjorda med hänsyn till för handen varande förhållanden; och skulle dessa vara lika betryggande i sanitärt hänseende som den nuvarande, men med betydligt mindre kostnad och besvär för gårdsegarne».

Denna motivering kunde hafva betydelse, i fall fråga vore om rätt för hvarje mindre stad att uppgöra förslag till helsovårdsstadga, men om något sådant handlar motionen icke. Den berör endast helsovårdsstadgans 17 och 20 §§ i ett visst angifvet afseende, hvarom utskottet här ofvan yttrat sig. Och då utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka motionen i dess förra del, kan utskottet icke heller tillstyrka densamma i den senare delen.

Utskottet hemställer därför,

att motionen icke må föranleda till någon kammarens åtgärd.

Stockholm den 16 februari 1894.

Å utskottets vägnar:

O. W. REDELIUS.
